

Sylvest., Euchar. 2, quæst. 9, § 3, et alii Summistæ, dum dicunt, esse sacrilegium, hujusmodi species comburere; hoc enim est verum, quamdiu sub illis intelligitur perseverare Christus; de quo^{rum} legi etiam potest Altisidor., lib. 4 Sum., tract. 5, cap. 3, et Soto hic. De posteriori parte, quidam dicunt in hujusmodi casu, etiam si solus sanguis, v. gr., consumi non possit, utramque speciem esse iterum consecrandam et sumendam. Ita Palud., dist. 11, quæst. 4, art. 1, concl. 5; et Sylvest., Euchar. 2, quæst. 9, idem affirmit, quando defectus deprehenditur post consumptam hostiam; etidem dicit Victor., in Summ., dub. 101 de Euchar.; putant enim eamdem esse rationem de hoc casu, et de illo, in quo invenitur in calice materia inepta ad consecrationem. Sed revera non est eadem ratio. Unde etiam si in illo casu oporteret, utramque speciem consecrare, hic non esset necessarium, quia verus Christi sanguis fuit in calice, toto tempore sacrificii post consecrationem; unde rite, et convenienti ordine peracta sunt omnia, quæ post consecrationem super oblata dicuntur; solumque superest supplendum, quod ad integrum sumptionem est necessarium; solum autem deest illa species, quæ sumi non potest; satis ergo erit, illam consecrare, sive altera sumpta sit, quando sentitur defectus, sive non, et ita sentit aperte D. Thomas hic, ad 3, et Soto, dist. 13, quæst. 4, art. 4, ad 3 et 4, et quæst. 2, art. 6, ad 3.

8. Secundo. — Secundo potest accidere, ut post consecrationem animal aliquod in sanguinem cadat; et tunc, si sacerdos potest sine gravi detimento, et sine periculo vomitus totum sumere, id erit optimum consilium; imo ita est omnino faciendum, propter reverentiam sacramenti, et perfectionem sacrificii, si absque magna difficultate fieri potest. Si vero sine incommodo hoc fieri non potest, primam extrahatur animal, et fiat quod D. Thom. docet in art., ad 3. Deinde, si animal fuerit venenosum, et consequenter timeatur, venenum manere calici immistum, fiat quod in praecedente casu dictum est. Si vero in calice nullum relinquitur venenum, sumendus est, nisi sacerdos horrorem sentiat, et timeat periculum vomitus; tunc enim non debet sumi, propter reverentiam sacramenti; tunc autem, vel sumendus erit sanguis ab alio sacerdote juxta dicenda statim regula sequente; vel consecrandus erit aliis sanguis, et ab eodem sacerdote sumendus, ne

sacrificium imperfectum maneat; alias vero calix conservandus erit, donec, vel ab alio sacerdote, qui vomitum non timeat, consumi possit, vel certe naturaliter corrumpatur, juxta dicta in punto praecedente.

9. Tertio. — Tertio accidere potest, ut post consecrationem calix congeletur, et tunc facile est remedium; debet enim extrinsecus calor adhiberi, prout commode fieri possit, donec liquefiat, et ita sumi possit. Quod si fingatur casus, in quo tale remedium adhiberi non possit, certe in eo casu, neque invenietur vinum non congelatum, quod consecrari et sumi possit; maxime, quia saltem poterit digitis communui, et in particulas redigi, ut sumi possit.

10. Quarto. — Quarto accidere potest ut, post consecrationem, hostium incursum timeatur, priusquam consumi possit sacramentum; etenim si ante consecrationem tale periculum timeatur, certum est non esse consecrationem faciendam, etiam si Missa sit inchoata, tum propter reverentiam sacramenti et sacrificii; tum propter periculum mortis vitandum. At vero, si jam sit facta consecratio, nulla ratione debet sacerdos propter periculum mortis fugere, sacrificio imperfecto, et sacramento in manibus hostium relictio, maxime, si infideles sint, et irreverentia sacramenti timeatur; potest tamen, si necessarium fuerit, accelerare sumptionem sacramenti, praetermissis intermediis, nam, cum haec sint tantum de jure Ecclesiastico, et sine irreverentia et mutilatione sacrificii omitti possint, non obligant cum tanto rigore; quod intelligitur, per se loquendo, id est, secluso scandalo, vel alia injuria aut infamia Christianæ religionis, juxta generalia principia materiae legibus.

11. Quinto. — Advertendum. — Quinto potest accidere, ut hostia consecrata dispareat miraculose, aut certe, quod in ea appareat caro aut sanguis, ita ut sumi non possit, juxta supra tractata, quæst. 76, art. 8, et quæ D. Thom. docet, quæst. 82, art. 4, ad 3, et idem accidere potest in specie sanguinis. Et in hoc casu in Missali Romano simpliciter dicitur, quando miraculose hostia disparet, iterum consecrandam. Unde videtur, idem esse dicendum, quotiescumque propter apprens in ea miraculum, sumi non potest; est enim eadem omnino ratio. At vero D. Thom. citato loco solum dicit: *Consulendum esset sacerdoti in eo casu, quod iterato corpus et sanguinem Domini consecraret et sumeret.* Sed imprimis,

quod D. Thom. utramque speciem copulativa conjugit, intelligendum est, vel quando in utraque specie tale miraculum accidit, vel distributione accommoda, scilicet ut hostia iterum consecratur et sumatur, quando in illa acciderit miraculum; et sanguis similiter, quando in illo evenerit. Deinde dicens D. Thom. hoc esse consulendum, sentit, non esse præceptum, ut dicto loco notavi. Unde videatur aliter sentire de hoc casu, qui supernaturaliter accidit, quam de aliis, qui humano modo contingunt, quia ea, quae miraculose fiunt, legibus non subduntur; at vero regula Missalis eodem modo loquitur de casu miraculoso vel naturali. Nec deest probabilis ratio, quia, licet per miraculum tollatur obligatio circa id, quod, illo supposito, commode fieri non potest, quale esset, sumere hostiam in specie carnis apparentem, tamen non tollit obligationem faciendi id, quod commode fieri potest ad implendum præceptum, non obstante miraculo. Potest autem commode et facile alia hostia consecrari et sumi, ad perficiendum sacrificium; cur ergo tolletur haec obligatio propter miraculum? Vel certe, si non est præceptum perficiendi sacramentum hoc modo in hoc casu, neque etiam erit in aliis eventibus contingentibus, sed generaliiter dicemus, præceptum solum obligare ad consumendum sacramentum in ipsa sacrificatione consecratum; quod si id, quocumque casu, fieri non possit, cessat obligatio, quia lex non obligat ad impossibile; quod autem nova consecratio et consumptio facienda sit, non videtur intrinsece ex prædicta lege inferri, sed, ad summum, erit consilium; et ita posset secundus casus supra numeratus explicari, seu limitari juxta præcedentem doctrinam D. Thomæ de casu præsente, qui discursus non videtur sane omnino improbabilis. Sed quia D. Thom. diverso modo in uno et in alio casu loquitur, et quia auctores communiter significant, in secundo casu supra positum, et in alio, quem statim tractabimus, esse præceptum iterandi consecrationem et perficiendi sumptionem, ideo in illis casibus, hoc est, tanquam securius, secundum; in casu autem miraculoso, vel potest probabiliter idem consequenter dici, vel propter auctoritatem D. Thom. responderi, Deum, miraculose transmutando sacramentum, tacite acceptare illam ut sufficientem consumptionem sacramenti, et auferre obligationem iterum consecrandi; vel potius casum illum, cum sit extra ordinem naturæ, nullo modo esse sub lege comprehensum.

12. Sexto. — Sub qualibet minima parte specierum est totus Christus. — Accurate observandum. — Soli sacerdoti licet, sanguinem Domini proxime attingere. — Regula quædam generalis traditur. — Sexto evenire potest, ut sanguis omnino effundatur, et ideo a sacerdote sumi non possit; idemque erit, si hostia a vento valido rapiatur, ita ut omnino dispareat; aut si a mure comedatur. In quo casu duo videnda sunt: primum, quid remedii adhibendum sit sacrificio; secundum, quid sit agendum circa sacramentum. Circa primum, res est facilis ex dictis, nam si post effusionem aliquid mansit in calice, quod sumi possit, etiam si sit minima quedam pars specierum sacramentalium, illud sufficiet ad perfectionem sacrificii, neque oportebit aliquid iterari, quia sub qualibet minima parte specierum est totus Christus; et idem est in illo casu, quo hostia consecrata a mure corroditur; nam, si aliquid ejus tolli posset et consumi a sacerdote, id etiam sufficiet, quia jam vere comedit totum corpus, et bibit totum sanguinem Christi; si vero totum sacramentum effundatur, seu dispareat, iteranda est consecratio circa talem speciem, juxta dicta in secundo et quinto casu. Circa secundum, quando hostia omnino rapitur et dispareat, nullum remedium adhiberi potest, cum jam non subjaceat sensibus, vel facultati humanæ; quando vero ab animali rapitur, si pars sacramenti haberi potest, consumenda est, juxta modum positum in secundo casu; de ipso vero animali additur in Missali, quod, si haberi potest, interficiatur et comburatur, et ciueres ejus in piscinam sacram projiciantur; quidam vero Summista cum Paludan., dist. 6, quæst. 1, in fine, addunt, prius esse aperiendum animal et sacramentum extrahendum. Sed hoc non sine causa praetermissum est in Missali, quia nec, moraliter loquendo, fieri potest, quia, cum dentibus prius conteratur, et aliis humoribus misceatur, quomodo poterit discerni aut extrahiri? Nec videtur pertinere ad decentiam sacramenti, sed majorem quamdam indecentiam præ se ferre videtur. Quando vero sanguis effunditur, quid agendum sit, statutum est a Pio Papa, in cap. Si per negligentiam, de Consecr., dist. 2, et explicatur a D. Thom. hic, in solut. ad 7. Aut ergo effusio est usque ad terram, aut tantum super altare. Rursus, quando cadit in terram, vel super tabulam,

vel immediate in terram ipsam; quando super tabulam, ait Pontifex, *lingua lambetur, et tabula radetur*. Idem autem intelligendum censeo, si cadat super tapetem, vel quamlibet aliam rem similem, qua terra cooperiatur; nam est omnium eadem ratio. Imo additur in Missali Romano, tunc partem tapetis, in qua recedit sanguis, abscindendam esse et comburendam, et cineres in sacrarium immittendos. Quando vero immediate cadit in terram, non præcipitur lambi in eo textu; et ideo non est necesse id fieri; solum ergo est accurate observandum, ne locus ille conciletur prius quam bene corrardatur, ut in illo textu præcipitur. Additur vero ibi, rasuras esse igne consumendas, et cineres intra altare recondendos. In Missali vero Pii V, dicitur, *juxta altare*. Sed per hoc Doctores intelligunt, sacram piscinam, seu locum in Ecclesia specialiter ad hæc munera deputatum. Quando vero sanguis cadit super altare, aut tantum attingit linteum altaris unum vel plura; et tunc (ait Pontifex) *linteamina, quæ tetigerit stilla, tribus vicibus minister abluat, calice supposito, et aqua ablutionis sumatur, et juxta altare recondatur*. Ubi per ministrum intelligo, sacerdotem ipsum, quia nulli alteri licet, sanguinem Domini proxime attingere. Quod autem dicitur, ut sumat lotionem illam, non intelligitur, quod bibat illam; non enim ad hoc obligatur; quamvis, si id velit facere, recte faciat; sed intelligitur, quod accipiat et reponat juxta altare, seu in piscina sacra, ut explicatum est. Et in Missali Romano extenditur hoc ad vestes sacerdotales; et aliunde limitatur ad corporale, seu (ut opinor) ad pallas benedictas; de quibus eadem ratio est, quæ de vestibus sacerdotalibus; nam de aliis linteaminibus additur, post ablutionem, partem intactam esse abscindendam et comburendam, et cineres in sacrario reponendos. Aut denique stilla sanguinis penetrat usque ad altare ipsum, et tunc solum, ait Pontifex, *sorbeat minister stillam, id est, lambat, seu sumat, et purificet, ut potuerit*. Hic autem nihil additur de radendo altari; unde intelligo, sermonem esse de ipsa ara, seu altari consecrato; propter hanc enim causam non præcipitur radi; et ita in Missali Romano vocatur, *tapis altaris*. Quocirca, si extra altare consecratum cadat sanguis in reliquam partem altaris, illam censeo radendam, sicut dictum est, quando cadit in terram. Additur vero, ut locus bene abluatur, et ablutione in sacrarium projiciatur; notat ~~tem~~ Palud., dist. 9,

quest. 4, in fine, et dist. 41, quest. 1, art. 4, in fine, posse in eo casu lambi sanguinem, etiam a non jejunio, propter reverentiam sacramenti, quando non adest jejunus, a quo lambi possit; secus vero esset de particula corporis; nam illa servari potest in alium diem. Atque hinc obiter constat, quid agendum sit, quando hostia consecrata cadit in terram, mappam aut linteum; est enim ea dem diligentia et cautio, servata proportione, adhibenda, ut etiam in Missali Romano fere annotatur. Poenæ autem, quæ in illo textu ponuntur, et hic explicantur a D. Thom., jam non sunt in usu, et ita in Missali omittuntur; sunt ergo imponendæ arbitrio superioris, consideratis circumstantiis. Tamen, donec aliqua poena imponatur, sacerdos nullam subire tenetur, nisi ad satisfaciendum Deo, si quid in hoc peccavit. Cætera de hac re legi possunt in Paludan. supra; Soto, dist. 43, quest. 2, art. 6, ad 7; Sylvester., verb. Eucharist., 2, quest. 9, verb. Confessio, quest. 2, verb. Poenitentia, quest. 6; Navarr., cap. 23, num. 89. Et, juxta haec, expediendi sunt alii casus, quos D. Thom. et alii auctores citatis locis attingunt, scilicet, quid sit agendum, quando Eucharistia evomitur, aut quando putrefit, vel ex ea vermes generantur, aut quando a mure corroditur, etc. Regula enim generalis est, in his omnibus casibus, si species sacramentales integræ, vel in aliqua particula haberi possint, reverenter servandas esse vel consumendas, quia sub eis manet Christus; ea vero, quæ tales species contigerunt, vel comburenda sunt, vel purificanda, juxta modum supra declaratum. Imponuntur autem in jure aliquæ poenæ iis, ob quorum negligentiam hujusmodi casus, seu defectus accident, ut videre licet in cap. Si per ebrietatem, et cap. Qui bene, de Consecr., dist. 2, et cap. 4 de Custodia Euchar. Sed, ut dixi, nulla poena est, vel censura, ipso jure lata, et jam prudenti arbitrio judicis committitur.

43. *Tertia regula*. — Tertia regula sit: quando hic defectus substantialis non potest ab eodem sacerdote suppleri, id debet fieri per alium. Ita habetur in c. Nihil, 8, quest. 4, ex Conc. Tolet. VII, c. 4, et docet D. Thom. hic, ad 4; Soto hic; Sylvester., verb. Euchar. 2, quest. 8, verb. Missa 4, quest. 2; Palud., dist. 8, quest. 3; Navarr., cap. 24, num. 87, et alii Summistæ. Et declaratur breviter: ut enim hæc necessitas contingat, imprimis necessarium est, ut sacerdos non scimus inchoaverit Missam, sed etiam aliquam speciem

consecraverit, quia, si ante consecrationem moriatur, v. gr., non est necesse, ut Missa per alium sacerdotem finiatur, quia cum non sit sacrificium substantialiter inchoatum, nullus ibi intervenit substantialis defectus supplenus; nec manebit sacrificium imperfectum, etiam si non perficiatur, quia proprie et vere nondum erat inchoatum. Deinde necesse est, ut sacerdos, qui sacrificium inchoavit, non possit illud perficere, scilicet, quia vel morte, vel ægritudine subita ita impeditur, ut progrederi non possit, quia, si ipse per se illud possit perficere, non potest illud inchoatum relinquere sine grandi sacrilegio, ut in citato textu dicitur, et ex dictis satis constat. Quando vero hæc duo concurrunt, ut sacrificium sit ab uno substantialiter inchoatum, et ab illo perfici et consumi non possit, defectus est per alium sacerdotem supplenus. Itaque si alter utramque speciem consecravit, et unam tantum consumpsit, alter debet alteram sumere; si vero prior neutram sumpsit, debet alius utramque sumere. Si autem prior hostiam tantum consecravit, dicunt quidam, debere alium sacerdotem utramque speciem iterum consecrare, et postea simul consumere cum alia hostia, per priorem sacerdotem consecrata. Ita sentit Innoc., lib. 4 de Mysteriis Missæ, cap. 22, qui in hoc fundari videtur, quod dubium esse existimat, an consecratio unius speciei sine alia facta teneat. Sed in hoc nulla est dubitandi ratio, ut supra visum est; et ideo non est dubium, quin in eo casu sufficiat, ut alius sacerdos alteram tantum speciem consecret, et utramque sumat, quod aperte sentit D. Thom. in 4, dist. 8, quest. 2, art. 4; quamvis ibidem, ut probabilem relinquit opinionem Innocentii. Soto vero, in 4, dist. 23, quest. 4, art. 4, licet utroque modo fieri posse dicat, addit tamen consultius esse, non consecrare iterum hostiam, quod ego verum existimo.

44. Regula igitur generalis sit, ut alter incipiatur, ubi alius desit, si id sciri possit; si vero id nesciatur, ait D. Thom. supra, debere a capite incipere, et idem dicit Palud. supra, concl. 2. Sylvester autem late id declarat, supponit tamen, hoc supplementum fieri posse ante et post consecrationem inchoatum; quod tamen, ut dixi, non est necessarium. Neque existimo, juxta mentem D. Thom. debere unquam fieri, proprie loquendo, et per modum supplementi. Itaque, si certum sit, priorem sacerdotem defecisse ante perfectam consecrationem panis, etiam si verba formæ

incepisset proferre, dummodo non absolvisset, non est, quod ministerium illud per alium sacerdotem suppleatur, ut dixi; unde, si alius velit illud sacrificium perficere, debet a principio inchoare, et Missam integrum dicere, quia, cum nulla sit necessitas compendiendi seu integrandi ministerium illud ex duabus personis, melius est, ut ipse totum officium Missæ complete perficiat, neque oportet (ut quidam putant) ut aliam hostiam vel vinum offerat; nam, cum priora non fuerint consecrata, possunt iterum offerri et consecrari; hoc ergo videtur melius, magisque ratione consentaneum, quamvis fortasse etiam posset sine peccato secundus inchoare, ubi alius desit, etiam ante consecrationem, si hoc ei constat; nam si id ignorat, tunc optime applicatur regula D. Thomæ, quod a capite incipiat.

45. Rursus, si certum sit priorem sacerdotem consecrasse hostiam et calicem, non autem constet, quid dixerit aut fecerit eorum, quæ post consecrationem sequuntur, a capite incipere debet secundus sacerdos, id est, dicere omnia, quæ post consecrationem dicuntur, scilicet ab illa oratione, *Unde et memores Domine*; et eadem proportione, si constet, priorem consecrasse hostiam, et non calicem, sacerdos secundus incipere debet ab illis verbis, *Simili modo postea*, etc.; et quamvis constet, priorem aliqua eorum dixisse, dummodo non absolverit totam formam sanguinis, debet secundus sacerdos, ut minimum, dicere omnia verba formæ, et melius faciet, inchoando ab illis: *Simili modo, posteaquam coenatum est*, quia in hoc nihil est periculi, vel incommodi, et alioqui Christi representatio et commemoratione expressius fit.

46. *Necessitas perficiendi sacrificium major est, quam jejunie communicandi*. — Si denique non constet, an prior sacerdos consecrationem hostiae absolverit, et res dubia sit, debet posterior incipere a capite canonis, ut certum sacrificium et integrum convenienter modo possit efficere; quia vero dubium esse supponitur, an talis hostia sit consecrata, vel sub conditione, saltem mente concepta, eam iterum consecret, vel (quod melius erit) adhibeat aliam hostiam, et post consumptum sacrificium, priorem etiam sumat. Sed quid, si non adest sacerdos jejunus, vel, si sit in peccato? Respondetur, etiam si non sit jejunus, posse sacrificium absolvere, quia necessitas perficiendi sacrificium major est, quam jejunie communicandi, ut supra in si-

mili dicebamus, et sic Soto affirmat. Quod vero ad statum peccati attinet, facile respondeatur, posse bene disponi, saltem per contritionem, si non sit illi copia confessoris. Sed quæres rursus, an teneatur sacerdos ad perficiendum hoc modo sacrificium, quod alter inchoatum reliquit? Soto enim dubius esse videtur, et tandem sentit, non teneri, nisi ex accidente ob scandalum. Nam in predicto Concilio, etc., solum dicitur: *Censuimus convenire, ut in eo casu sit liberum alteri Episcopo, vel presbytero, consecrationem exequi officii cœpti.* Navarr., dicto num. 89, sentit teneri, et hoc videtur magis consentaneum rationi, quia ad munus sacerdotis pertinet, ut sacrificium non maneat imperfectum, quantum in ipso est, ad hoc suum officium exhibere, etiam propter reverentiam tanti sacramenti; neque vox illa, *liberum sit*, in predicto textu sumitur in sensu contrario, sed idem significat, quod hoc esse in facultate et potestate sacerdotis, qui potest cum alio veluti unus minister reputari. Atque hinc tandem infert hoc ministerium non posse per alium, quam per sacerdotem suppleri, quia nullus alius potest esse hujus sacrificii minister. Quapropter, si sacerdos non adsit, non oportebit, sacramentum ab alio consumi, sed reverenter servandum erit; vel, si adsit, qui illud reverenter sumere possit, id fieri licebit, non ad complendum sacrificium, sed ad reverenter tractandum sacramentum. An vero in eo casu possit laicus sumere sanguinem, si timeatur, non posse reverenter, aut sine corruptione conservari, dixi supra, tractando de communione sub utraque specie.

SECTIO II.

Quomodo accidentales defectus hujus sacrificii cavendi sint vel supplendi.

1. Defectus hujus sacrificii, in quibus rebus reperiantur. — Prima conclusio. — Notandum. — Hi defectus possunt considerari, vel in materia aut forma consecrationis, vel in sumptione ipsa, vel in aliis accidentalibus cæremoniis, aut in verbis, seu speciebus, quæ in Missa dicuntur. De quibus omnibus duo in genere dicere possumus, quæ in superioribus tacta sunt. Primum est, debere sacerdotem, moralem diligentiam adhibere, ut omnes hujusmodi defectus caveat, atque præveniat. Hoc constat, quia tenetur perfecte ac integre exequi hoc ministerium; ergo et cayere defectus omnes; hæc enim duo ne-

cessario se consequuntur, vel sunt potius moraliter idem. Unde fit, in tantum teneri præcavere hujusmodi defectus, in quantum moraliter potest. Nam, si interdum fortasse non possit defectum evitare, nisi omittendo totum Missæ officium, tunc non possumus generalem regulam tradere, quod teneatur potius Missam omittere, quam cum tali defectu eam dicere; quoniam enim hoc verum sit, quando defectus est in re vel cæremonia, aufcircumstantia gravi, tamen, si defectus sit in re levi, aut non omnino necessaria, et vitari non possit, permitti interdum potest, ne sacram omittatur; et tunc ille non est censendum moralis defectus, cum non sit voluntarius, sed erit quasi naturalis; horum autem omnium exempla in superioribus tacta sunt, et aliqua statim insinuabimus.

2. Secunda conclusio. — Secundo in genere dici potest, defectus accidentales, postquam jam commissi sunt, regulariter loquendo, non esse supplendos, iterando aliquid, vel præpostero ordine dicendo aut faciendo quod prius efficiendum erat; hoc insinuatur sœpe in regulis Missalis, et sumi etiam potest ex dictis, tam sectione præcedente quam in sectione ultima disputationis præcedentis. Ratio vero in genere est, quia, cum haec non sint de substantia sacrificii, non oportet illa iterare propter sacrificii perfectionem; et alioqui, quando non dicuntur suo loco ac tempore, et debito ordine, non conferunt ad deorem, et splendorem hujus officii, vel ad significationem, propter quam sunt instituta. Ac denique magis perturbat illa repetitio, quam ad reverentiam sacrificii juvet, et interdum etiam potest scandalum generare. Dixi autem regulariter, quia, si in aliquo casu aliud esset statutum, illud esset servandum. Item, si aliquando tam parva esset mora, ut sine incommode posset fieri repetitio, tunc suppleri posset defectus. Quæ omnia intelliguntur melius, applicando illa breviter in particulari ad capita supra numerata.

3. Regula quædam observanda circa leviores defectus. — Primo igitur in materia defectus accidentalis erit, et valde gravis, si panis sit fermentatus; vel, si vino non miscetur aqua, et hic omnino præcavendus est ante consecrationem; post consecrationem vero suppleri nullo modo potest, ut supra dictum est; solum ergo potest per poenitentiam emendari. Levior autem defectus erit, si hostia non sit omnino integra, aut, si maculam aliquam habeat; aut, si vinum sit

aliquantulum acidum, ita tamen, ut certum sit, esse verum vinum. Et in his casibus, si a principio Missæ prævideatur defectus, et vitari non possit, quia non potest haberi alia materia, tolerari sœpe potest, si non sit tanta deformitas, ut scandalum generet, vel irreverentiam præ se ferat. Et eadem ratione, si talis defectus prævideatur post factam primam oblationem dissimulandus est, et usque ad finem Missæ progrediendum, secluso scandalio; ante oblationem vero, vel etiam post illam, si scandalum vel irreverentia intercedat, mutari debet hostia vel vinum; si vero jam consecratio est facta cum illo defectu, nihil est, quod suppleatur, sed solum est prudenter curandum, ut defectus tegatur, ut sine scandalo res fiat.

4. Secundo, in sumptione non potest esse propriæ defectus in substantia ejus, nisi forte quis vocet sumptionem defectuosam, quando non tota hostia consecrata, vel totus sanguis consumitur. Sed in hoc proprie et formaliter non est defectus, quia in quacunque parte specierum totus Christus sumitur. Item, ex causa rationabili potest sacerdos, si distinctam formulam non posuit ad communicandum alium, reservare particulam hostiæ ad communicandum illum, ut notat Palud. in 4, dist. 12, quæst. 1, art. 5, conclus. 2; Sylvest., Euch. 2, quæst. 10, § 6, et Euch. 3, quæst. 15, quia non tenetur sacerdos consumere totam quantitatem specierum, quam consecrat, ut patet, quando offert, et consecrat duas hostias. Imo, ut notat Paludan., cum olim servabatur tertia pars hostiæ, usque ad finem Missæ, videbatur reservari ad communicandum alios, cap. Triforme, de Cons., dist. 2. Solum ergo potest in sumptione esse defectus, vel in cæremoniis, aut verbis, quæ in illa fieri solent; de quibus eadem est ratio, quæ de cæteris cæremoniis, neque aliquid occurrit specialiter dicendum; vel potest hic defectus fingi in dispositione sumentis, quia scilicet recordatur, se non esse jejunum, aut esse excommunicatum, vel in aliquo peccato, quod non est confessus, quem casum attigit D. Thom. hic, ad secundum, et de illo multa in superioribus diximus; summa omnium est, in eo casu, si consecratio jam sit facta, tolerandum esse defectum, et per poenitentiam supplendum, quantum secundum præsentem statum commode fieri possit; imo probabile est, idem etiam fieri posse ante consecrationem, si jam Missa sit inchoata; quoniam tunc etiam possit, propter vitandum talem defec-

tum, Missa omitti, ut D. Thom. dicit. In eo vero casu, in quo peccati confessio fuit omessa, tenebitur sacerdos, quam primum possit, confiteri, quia ita est ab Ecclesia specialiter statutum, ut supra visum est.

5. Tertio in accidentalibus cæremoniis, atque etiam in verbis, potest aliquid omitti propter oblivionem, de quo jam supra diximus, quomodo non oporteat, illud repetere aut iterare, quando jam commisso defectu, et interpositis aliis actionibus aut verbis, recordatur sacerdos defectus commissi. Quod vero attinet ad præcavendos hujusmodi defectus, moraliter loquendo, semper id fieri potest, nisi inadvertentia aut aliquid simile intercedat. Specialiter tamen tangit D. Thom. hic, ad 6, casum, in quo contingit, hostiam elabi de manibus sacerdotis intra calicem, ita ut ob eam causam frangi non possit; et recte respondet, illum esse accidentalem defectum; et ideo, licet prætermittatur, nihil propterea esse iterandum, sed sacrificium esse consummandum; idem ergo est in similibus observandum.

DISPUTATIO LXXXVI.

DE JUSTO MISSA STIPENDIO, ET PRO QUO SIT MISSÆ EX OBLIGATIONE DICENDA.

Potest sacerdos variis modis obligari ad sacrificium pro aliquo offerendum. — Hæc sola superest disputatio, pertinens ad obligationes sacerdotum in hoc ministerio sacrificandi; hactenus enim diximus, tam de obligatione sacrificandi, quoad exercitium actus (ut sic dicam), quam de iis quæ servare debent in modo sacrificandi; restat ergo dicendum, pro quo aut quibus sacrificare teneantur, et quia hæc obligatio frequenter oritur ex stipendio accepto, simul etiam declarabimus, quæ sint justa Missarum stipendia. Non oportet autem inquirere, quid sit offerendum in hoc sacrificio, vel cui sit offerendum; nam hæc partim ex ipsa institutione, partim jure ipso naturali definita sunt, et de eis in superioribus est dictum. At vero is, pro quo sacrificium est offerendum, neque ex institutione, neque ex natura rei est in particulari definitum, sed voluntati et judicio sacerdotis commisum hoc est, ut supra vidimus. Potest autem sacerdos variis modis obligari ad sacrificium pro aliquo offerendum, scilicet ex obedientia, charitate, ex voto, aut promissione simplici, aut ex justitia et pacto. De